

kunne skaffe sig Afgang uafhængigt af Statsmagten? Det er dette Principspørgsmaal, hvorom Loven dreier sig, og dette Principspørgsmaal er aldeles ikke uden Vigtighed. Det er hverken for at skaffe flere Sagsførere, ikke heller, som den høitærede Justitsminister maastee dog lidt for meget drog frem, for at skaffe de juridiske Candidater Afgang til Erhverv — det maa være Candidaternes egen Sag, om de ere blevne for mange — men Spørgsmaalet er: hvad er det Rigtige efter en sund Betragtning af Sagsførervirksomheden i det Hele? Den ærede Tale siger, at Regjeringen kan skaffe Sagsførere nok ad den nuværende Wei; men det er jo ikke det, Spørgsmaalet er om. Spørgsmaalet er: kunne de dygtige Mænd, som have Lyst til at gaae ind paa denne Virksomhed, skaffe sig Afgang dertil, enten en Anden vil det eller ei. Jeg skal ikke indlade mig paa Spørgsmaalet om Høiesteret, men skal dog bemærke, at det er Noget, der ikke ligger saa meget fjernt, at der har været megen høirøstet Tale om, at der for Enkeltets Vedkommende gjøres Vanskeligheder ved at tilstede dem at aflægge Prøve ved Høiesteret, medens Andre begunstiges i saa Henseende; thi vel at mærke, man bliver Høiesteretsadvocat ifølge en Prøve, men man skal først have Lov til at indstille sig til denne Prøve. Men det Samme kunde ligesaagodt komme frem med Hensyn til Overretterne og Underretterne, hvor jo ligeledes en Udnævnelse finder Sted, og der har den høitærede Minister meget rigtigt fremhævet et væsentligt Punkt: saalænge Udnævnelsen til Sagsfører er en Bevillings Sag, troer Regjeringen at maatte tage Hensyn til Krav, til Fordringer, til Anciennitet og Sligt. Der kan, som den høitærede Minister har sagt, være en Mand, der baade i sig selv er qualificeret til at være Sagsfører, og som har Betingelserne for at kunne skabe sig en heldig Virksomhed af den Art i en vis Kreds, men der er andre Mænd, som Regjeringen, naar den skal betragte det som et Slags Embede, den bortgiver, maa foretrække for ham. Dette er altsaa det principielle Spørgsmaal. Der kan maastee opstilles Betragtninger, som kunde gjøre det betænkeligt at gennemføre Principet. Man kan saaledes

si: Ja, kan Enhver aabne sig Afgang til Sagsførervirksomhed, saa bliver der en saa stor Masse Sagsførere, at de ved Armød og deraf følgende Brødnid ville trykke Standen ned, saa at man altsaa ikke paa denne Maade faaer gode og paalidelige Sagsførere. Det kan siges, men det kan ogsaa forebygges. Man kan si, at Sagsførernes Antal maa ikke overstride en vis Grændse, og at der om de Pladser, der blive ledige indenfor dette Antal, skal være en fri Concurrence, saaledes at Sagen ikke afgjøres ved en justitsministeriel Udnævnelse, men ved Domstolenes Erklæring over den aflagte Prøves Udfald. Men Hovedsagen er, at Spørgsmaalet ved dette Lovudkast er ikke om at skabe os flere eller færre Sagsførere, men om at stille Agangen til Sagsførervirksomheden paa det rigtige Standpunkt, saaledes at det ikke skal være et Embede at være Sagsfører, hverken ved Høiesteret eller ved Overretterne eller ved Underretterne. Jeg har ikke nogen meget sikker Mening om, hvilke Betæneligheder der vil kunde være ved Reformen; jeg tør ikke med stærk Over tale for, at den absolut maa skee, men jeg maa absolut holde fast paa, at det er et falskt Synspunkt at betragte Loven fra, naar man siger: der er Sagsførere nok, og glemmer, at Hovedsagen ved Loven er det Spørgsmaal: skal Sagsføreren ansættes, eller skal han habilitere sig og da være berettiget til at skabe sig en Virksomhed? Dette er den ene Side af de anstillede Betragtninger, jeg som Lægmand vilde søge at imødegaae. Der er en anden Række af Betragtninger, som er gjort gjældende af min ærede Ven, der sidder længst borte i denne Række (Lehmann), og tillige af min anden ærede Ven (Brock), der forlangte, at man i denne Lov skulde søge at befri og begrænse Sagsførervirksomheden. Det var egentlig dog kun det ærede 3die Medlem (Brock), der forlangte det, idet den førstnævnte ærede Landssthingsmand kun udtalte Uskeligheden af at gjøre det. Der er herved en dobbelt Betragtning, som man maa gaae ud fra. Det sidstnævnte ærede Medlem dvælede ved en Begrænsning af selve Agangen til at gaae i Rette, og der troer jeg, han har fuldkommen Ret til at si: Staten har Ret og Tyde til at foreskrive, at de, der skulle træde